

Fertilisatiearts en professor aan VUB Robert 'Bob' Schoyansman (VUB). © Getty Images/RV

PORTRET. Wie is de VUB-dokter die zaad zou hebben gebruikt zonder dat donoren dat wisten? "Hij had een voorkeur voor studenten LO"

Hij was de eerste die een donorkind in ons land zou hebben verwekt, en de eerste die in de jaren 70 een spermabank oprichtte in ons land. Onder zijn patiënten bevonden zich ook wereldleiders en Hollywoodsterren, maar nu komt hij in opspraak. Wie is de in 2016 overleden Robert Schoyansmans de Brusselse dokter die zaad van studenten zonder hun medeweten heeft gebruikt om donorkinderen te verwekken? Hij zei nooit dat hij de eerste was, maar hij was het wel."

Fien Tondelleir 19-04-24, 19:31

2 REACTIES

"Het lijkt me zeer moeilijk om mij nog zware moeilijkheden te bezorgen." Met die woorden staat Robert Schoyansman twintig jaar geleden in 'HUMO'. Hij geeft een interview aan het blad over draagmoederschap. De dokter is een uitgesproken voorstander: hij is als één van de emigen op dat moment in ons land actief bezig met de mogelijkheid een kind te krijgen dat door iemand anders gedragen wordt. Zelf heeft hij zo al vijf zwangerschappen gedaan. De eerste komt er na "een gruwelijk verhaal", zo zegt hij zelf. Een vrouw is haar baby al vijf keer verloren door stoornissen aan de baarmoeder. Wanneer ze geopereerd wordt, en opnieuw zwanger raakt, loopt het weer fout. Ze kiest uiteindelijk voor adoptie, maar moet het kind twee jaar later afgeven. De zus van haar man stelt voor haar "eige" te dragen. "Ik kon geen nee zeggen", zegt Schoyansman daarover. "Voorheen had ik het draagmoederschap nog voor andere mensen geweerd om evidente redenen. Ik begrijp dat mensen er huiverig tegenover staan."

Draagmoederschap is op dat moment niet wettelijk in ons land, maar Schoyansman zet in de Senaat zijn standpunten uiteen en probeert via de politieke weg een wettelijk kader te maken. Dat is begin de jaren 2000 geen lichte taak: in zowel Frankrijk, Nederland als Duitsland is draagmoederschap uitgesloten. "Ik weet dat bijvoorbeeld ook het diensthoofd van het academiesch ziekenhuis in Brussel er niet voor te vinden is", zegt de professor. Gynaecologen die wensouders via een draagmoeder willen helpen, blijven liever anoniem, uit vrees om ontlasten te worden. Maar Schoyansman maakt zich in het interview weinig zorgen.

“Ik was het zwarte schaap van de gemeenschap, maar ik heb donorinseminatie erdoor gekregen en heb actief meegewerkt aan de abortuskwestie

-Professor Schoyansman

"Ik ben in ons land 40 jaar geleden begonnen met donorinseminatie. Ik was het zwarte schaap van de gemeenschap. Ondertussen heb ik hier een spermabank opgericht, eenje in Nederland, twee in Parijs, één in Barcelona... Nu kijkt niemand meer op van donorinseminatie. Veertig jaar geleden lag ook abortus heel slecht [...] Daar heb ik ook mijn schouders onder gezet en nu is abortus een gangbare praktijk in België, zelfs in katholieke ziekenhuizen. En hetzelfde zal gebeuren met draagmoederschap." Twintig jaar later is het nog altijd zover niet. Draagmoederschap is niet verboden, maar zit vandaag in een schmerzzone. Daarom trekken Belgische homokoppels er vaak voor naar het buitenland.

Blijf op de hoogte Kijk een melding bij belangrijke berichten over Breaking news.

Onder anderen topkoker Guy 'Tjopie' en zijn man Milan kregen een kindje via draagmoederschap in Amerika. © Wannes Nimmaggers

'Eerste donorkind' in ons land
Gynaecoloog Robert Schoyansman begint zijn praktijk in de jaren 50, samen met zijn vrouw Andrée Deboeck. De twee hebben elkaar leren kennen tijdens hun opleiding geneeskunde aan de Université Libre de Bruxelles. In hun praktijk in Sint-Agatha-Berchem ontvangen ze honderden vrouwen: sommigen raken echt niet zwanger, maar willen wel doodgraag kinderen. De dokter en zijn vrouw stellen één ervan op een dag voor om zaad van een onbekende man te gebruiken, omdat haar echtgenoot onvruchtbaar is. In 1956 wordt het sperma met een spuit zonder naald opgespoten en ingebracht bij de dame. Ze blijkt zwanger. Negen maanden later wordt het kind geboren – volgens sommigen het eerste donorkind dat in ons land is verwekt.

“De professor rekruteerde regelmatig jonge donoren aan de VUB. Hij had een voorkeur voor studenten lichamelijke opvoeding, 'want die hebben het beste sperma'

"Hij was een publiek figuur, zij was altijd in de praktijk", zegt historica Tinne Claes – die in de geschiedenis van de spermabank dook – in 'De Standaard'. Oud-medewerkeres noemen Andrée een soort Marie Curie. In de jaren 70 start ze met haar man de allereerste spermabank in ons land, met diepgevroren zaad. "Ze ging bij dierenartsen kijken hoe zij sperma invroren om daarmee later, op het juiste moment, de veestapel te bevruchten", vertelde een werknemer. "Dat procédé nam haar man over: het is makkelijker om met ingevroren zaad te werken dan met vers sperma. Maar professor Schoyansman liet koppels wel minstens één jaar proberen vóór hij van infertieliteit wilde gewagen." Zijn vrouw hield de namen van de donoren bij in een schriftje dat ze in de brandkast stopte. De professor rekruteerde ze regelmatig aan de VUB, zelfs in zijn lessen. Hij had een voorkeur voor studenten lichamelijke opvoeding, "want die hebben het beste sperma". Steph Raeymaekers van de vzw Donorkinderen stelt dat Schoyansman ook zijn eigen zaad zou hebben gebruikt en dat hij onder andere een dringende hulp verwekken aan de hand van een inseminatie met een spermacoöctaal van twee mannen.

Illustratiebeeld van een donorstal in het UZ Antwerpen

Indrukwekkend
"Ik zag hem in mijn vierde jaar tijdens een stage in het ziekenhuis van Vilvoorde in de veer met eicellen en zaadcellen in een petri-schaal", zegt fertilisatiearts Herman Tournaye die ook aan de VUB les kreeg van de prof. "Dat was een wereld die voor mij openging. Dankzij hem doe ik vandaag wat ik doe."

"Professor Schoyansman was echt wereldbekend. Bij zijn cliënteel zaten filmsterren uit Hollywood, zelfs wereldleiders. Ik heb die lijst ooit gezien. Dat was indrukwekkend", aldus nog Tournaye. "Hij is op veel vlakken een pionier geweest, maar nam die eer niet zelf graag op. Hij zei nooit dat hij de eerste was, maar hij was het wel." Schoyansman overleed in 2016. Hij had toen al afscheid moeten nemen van zijn vrouw, jongste dochter en één zoon.

Lees ook:
Man die vijf jaar lang sperma gaf 'voor de wetenschap', heeft plots twee donorkinderen
Je elkes invroren zoals zangeres Natalia 43? Prof legt uit hoe en wat het kost. "Er zijn 2 groenten van"

2 REACTIES

Plaats hier je reactie

Plaats je reactie

De naam bij de reactie is Steph Raeymaekers

Wil je reageren op HLN, hou dan rekening met de volgende gedragsregels

Ailscha De Hertog 21 uur geleden
Voor mij is die dokter een held, die vele mensen heeft geholpen en leven geschenkt. De bekendheid van onze tijdsgeest doet geen afbreuk aan zijn verwezenlijkingen.

Patrick Van Lensberghe 21 uur geleden
Niets mis mee gezien er toen geen regels bestonden. Wel kan je de vraag stellen of de toernooi donoren nu niet in mentale problemen verzeeld geraakt door een VZW die enkel de belangen van de kinderen vertegenwoordigen en geen rekening houdt met de anonimiteit die toe gewaarborgd werd aan de donoren.

Verkoop jouw woning met het favoriete vastgoednetwerk van de Belgen! | Hoe ziet uw ideale 100% elektrische Audi Q4 e-tron eruit?

LEES MEER

'Patiëntenprostitutie'... Na fietsongeval schrijft Herman (62) over verblijf in ziekenhuis: "Ik werd zelfs niet eens bij mijn naam aangesproken"

Fransman 'met drie gezichten' Jérôme Hamon overleden op 49-jarige leeftijd | Zijn koffiemachine ontkalken: waarom azijn een slechte idee is en hoe het dan wél moet

Protest tegen massatoerisme op Canarische Eilanden: tienduizenden mensen komen op straat | Verpleger Joveri hielp na aardbeving in Turkije en wordt nu in de biemiesje gezet: "Plots bleek er een heel belangrijk persoon in ons team te ontbreken"

Goddelieve en Victor: 75 jaar getrouwd: "Een prestatie? Goh, 't is een verjaai van water bij de wijn doen en elkaar een beetje loslaten, hé"

Nederland had ook koningin Emily kunnen hebben: dit is het burgermeisje dat Willem-Alexander veroverde vóór Máxima

Anals bleaching is 'big' in Amerika en komt online op bij ons: "Vrouwen kiezen meestal voor de 'full option'"

Tranen kunnen politie-rechter niet vermurwen: ruim 2 jaar rijverbod voor vrouw die alcohol-slot aan haar laars lapt

In het hoofd van Marc Coucke, voor het eerst op kop met Anderlecht: "Zijn familie leed onder de commentaren, maar hij geeft niet op"

Joyce De Troch gaat aan de slag met nieuw 'kloten'-concept

Dat voormalig Optimum-zangeres Joyce De Troch (49) verrassend uit de hoek kan komen, is niets nieuws. Ditmaal nodigde ze bekende vrienden uit voor een...

Gekozen | Ben Segers speelt hoofdrol in 'Groeten & bloeden' | Nederlandse wolf bedelt om eten: "Onmenselijk gedrag"

DN, alle troes | Oefzoze

Meld je aan voor de nieuwsbrief

Wij zijn altijd op zoek naar Het Laatste Nieuws. Tip de redactie >>>

Algemeen | Service | Meer HLN | Apps

media | dp | DPG Media NV

Mediaplan 1, 2018 | Mediaplan 1, 2018 | Mediaplan 1, 2018